

Alkotmánybíróság
Dr. Bitskey Botond főtitkár
Budapest,
Donáti utca 35-45.
1015.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV / 738-2 / 2013
Érkezett:	2013 JÚL 19.
Példány:	3
Melléklet:	
Kezelőiroda:	<i>[Signature]</i>

Tárgy: Alkotmányjogi panasz beadvány kiegészítése a **IV/738-2/2013. ügyszám** alatt folyó eljárásban, a T. Főtitkár úr tájékoztatása alapján

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott,

[Redacted] jogi képviselőként eljárva, a T. Alkotmánybíróság előtt, **IV/738-2/2013. ügyszám** alatt, alkotmányjogi panasz tárgyában folyó eljárásban, a T. Főtitkár úr tájékoztatása alapján, beadványomat ezúton az alábbiakkal

e g é s z í t e m k i :

Kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 41. § (1) bekezdése, 43. § (1) és (4) bekezdései, 45. § (2) bekezdése, valamint 65. §-a alapján, érdemi határozatban

- egyrészt állapítsa meg a Vht. 292. § (3) bekezdésének Alaptörvényellenességét, és azt semmisítse meg teljesen,
- másrészt állapítsa meg a Budapest Környéki Törvényszék mellett működő Bírósági Végrehajtói Fegyelmi Bíróság Fgy.Vh.1/2013/10. sorszámú, *továbbá* a Kúria mellett működő Bírósági Végrehajtói Fegyelmi Bíróság Vh.Fgyf.5/2013/4. sorszámú határozatának Alaptörvényellenességét, és azokat semmisítse meg,
- harmadrészt mondja ki, hogy a Vht. 292. § (3) bekezdése a Budapest Környéki Törvényszék mellett működő Bírósági Végrehajtói Fegyelmi Bíróság előtt Fgy.Vh.1/2013. szám alatt folyó fegyelmi ügyben (az alkotmánybírósági eljárásra okot adó ügy) nem alkalmazható.

A T. Alkotmánybíróság hatásköre az indítvány elbírálására az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésén és (2) bekezdésének c) pontján, továbbá az Abtv. 26. § (1) bekezdésén és 27. §-án alapul.

Ad. Alaptörvényben biztosított jog(ok) sérelme és a sérelem indokai

- I. A bírói függetlenség elvének, a bírák utasíthatósága tilalmának, valamint a tisztességes és pártatlan eljáráshoz való jog sérelme**

Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

Magyarország Alaptörvénye 26. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy a bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélezési tevékenységükben nem utasíthatóak.

Magyarország Alaptörvényének 28. cikke kimondja, hogy a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Az **Európa Tanács Miniszteri Bizottságának R (94) 12. számú ajánlása** szerint: „Az ítélezés során a bírák függetlenek és biztosítani kell, hogy tevékenységüket akadályoztatástól mentesen és anélkül, hogy bárhonnán érkező, bármely indokból, közvetlenül, vagy közvetett indíttatásból, illetéktelen befolyástól, nyomásgyakorlástól, fenyegetéstől vagy beavatkozástól mentesen végezhessek. [...] A bírácoknak az eléjük terjesztett ügyekben **teljesen szabadon, belső meggyőződésük és a tényállás saját maguk által történő értékelése szerint** részrehajlásmentesen, valamint a hatályos törvényi rendelkezéseknek megfelelően kell dönteniük. A bírák nem kötelezhetők a bírói hatalmon kívül álló személyeknek az eléjük terjesztett ügyek érdemi részéről számot adni.”

Az Alkotmánybíróság a **38/1993. (VI. 11.) AB határozatában** rögzítette, hogy „...A csak a törvényeknek való alávetettség nemcsak a másik két hatalmi ág befolyását zárja ki tehát az ítélezésre, hanem - az Alkotmány határai és követelményei között maradó - független, folyamatos és rendszerképző törvényértelmezés és jogalkalmazás révén is biztosítja a bírói függetlenséget. Az ítélezés ilyen értelemben vett függetlensége is megköveteli, hogy a bíróságok és a másik két hatalmi ág között ne jöjjön létre olyan politikailag meghatározott függés, mint a parlament és a kormány között...A bírói hatalom tehát független a másik két hatalmi ág politikai meghatározottságától és annak változásaitól, s ilyen értelemben állandó, folyamatos.”

Az Alkotmánybíróság a **17/1994. (III. 29.) AB határozatában** kimondta, hogy „...Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a bírói hatalomkoncentráció - a bíróságoknak az államéletben betöltött sajátos szerepe folytán - kevésbé merülhet fel azokban az alkotmányos rendszerekben, amelyekben elkülönült alkotmánybíráskodás honosodott meg. Ezekben a rendszerekben a bírói hatalom fő megnyilvánulását jelentő ítélezési tevékenységbe történő bármely külső beavatkozás sokkal súlyosabb fenyegetést jelent az alkotmányos berendezkedésre, mint a bírói hatalom esetleges túlsúlya. Ezért az alkotmányos biztosítékoknak alapvetően arra kell vonatkozniuk, hogy a bíróságok és a másik két hatalmi ág között ne jöjjön létre olyan politikailag meghatározott függés, mint a parlament és a kormány között...Amíg tehát a végrehajtó hatalom korlátozását mind a parlamenti ellenőrzés intézményeinek megteremtésével, mind a közigazgatás bírói kontrolljának általánossá tételével indokolt és alkotmányosan szükséges biztosítani, addig a bírói hatalomba való külső beavatkozásnak szigorúbbak és alapvető garanciális elveken nyugvók az alkotmányos korlátai.”

Az Alkotmánybíróság a **38/1993. (V. 11.) AB határozatában** kinyilatkoztatta, hogy „...A csak törvényeknek való alávetettség nemcsak a másik két hatalmi ág befolyását zárja ki tehát az ítélezből, hanem - az Alkotmány határai és követelményei között maradó - független, folyamatos és rendszerképző törvényértelmezés és jogalkalmazás révén is biztosítja a bírói függetlenséget.”

A tárgybéli fegyelmi ügyben sérült az eljárás alá vont személy hátrányára a bírói függetlenség elve, a bírák utasíthatósága tilalma, valamint a tisztességes és pártatlan eljáráshoz való jog az alábbiak miatt:

A tárgybéli, első- és másodfokú fegyelmi határozatot hozó bíró eljárása során teljesen hiányzott a bíró szabad, belső meggyőződésén és a tényállás saját maga által történő értékelésén alapuló döntés; ennek elvi lehetősége sem volt adott, mivel **a Vht. 292. § (3) bekezdése objektív és világos (bármilyen) feltétel vizsgálhatóságának biztosítása nélkül kötelezi a bírót az ellenérdekű felek akaratának megfelelő érdemi határozat meghozatalára (a felfüggesztés érdemi döntés)**. Hasonló a helyzet, mintha a büntetőügyben a vád képviselőjének büntetés kiszabására vonatkozó indítványa köteleznél a bírót a büntetés kiszabása során.

Az Alkotmánybíróság - értelmezve a bírói függetlenség alkotmányos határait - megállapította, hogy nem ütközik az Alaptörvénybe, ha az ügy érdemének eldöntésére hivatott bírót a törvény - különböző garanciális megfontolásokból - kötelezi, hogy az eljárás más szereplőjének indítványa, döntése alapján járjon el (ABH 1999. 154.). A bírói függetlenség tehát nem zárja ki, hogy a törvényhozó a bírót a törvény útján **meghatározott körülmények megléte esetén** egy bizonyos ítélet meghozatalára kényszerítse, az ügyészi indítvány jóváhagyására kötelezhessen. Ebben az esetben **az ítélezési döntés annak vizsgálatára korlátozódik, hogy a körülmények fennállnak-e és az ügyészi indítvány megfelel-e a törvényi feltételeknek** [19/1999. (VI. 25.) AB határozat]. Ilyenkor azonban a bíró által vizsgálandó törvényi feltételeknek objektív, alkotmányosan indokolt és világosan meghatározott törvényi feltételeknek kell lenniük; a tárgybéli esetben azonban ilyen feltételeket a jogalkotó nem határozott meg a Vht. 292. § (3) bekezdésének alkalmazhatósága esetére, így az eljárás alá vont személlyel ellenérdekű felek alkotmányos indok nélkül, visszaélészerűen befolyásolják a bírói ítélezés tartalmát (az ítélezés függetlensége sérült).

A bíró törvénynek való alárendeltségét túllépi, ezért alkotmányellenes, ha a törvény a bíróságot más állami szerv javaslatához oly módon köti, hogy **a bíróság számára semmi sem marad, sem a tények meglétének vizsgálata, sem a jogi szempontok mérlegelése; a bírói eljárás már csak „más szerv döntésének formális megjelenítője”**. Ez esetben a bírósági döntési jogkör üresedik ki és ez okozza az alkotmányellenességet [47/2003. (X. 27.) AB határozat]. A tárgybéli esetben a bírói döntési jogkör teljes egészében a kamara és a minisztérium egyeztetett akaratának pusztán formalitásként megjelenő kinyilatkoztatásában nyilvánult meg.

A tárgybéli esetben az eljárás alá vont személy tisztességes, pártatlan eljáráshoz való joga is sérült, mivel az eljárás alá vont személlyel ellenérdekű felek (kamara és minisztérium) alkotmányos **(bármilyen jogalkotó által meghatározott, vagy bíró által vizsgálható)** indok nélkül, visszaélészerűen befolyásolták a bírói ítélezés tartalmát, és az eljáró bíróság semmilyen mérlegelési/felülvizsgálati jogkörrel nem rendelkezett a döntéshozatal során. Ebből kifolyólag, a tárgybéli esetben a bírói jogalkalmazás során nem érvényesülhetett (sérült) a jogszabályok szövegének értelmezésekor a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgáló kitétel figyelembe vétele, kizárólag az előterjesztők önös érdeke dominált.

Azáltal, hogy a tárgybéli ügyben az eljáró bíróságok döntési jogköre kiüresedett, sérültek a csak a törvényeknek való alávetettség, továbbá a független, folyamatos és rendszerképző törvényértelmezés és jogalkalmazás követelményei, mint a bírói függetlenség biztosításának alaptételei is.

II. Az ártatlanság vélelmének sérelme

Az ártatlanság vélelme alapján senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozatával nem állapította meg.

Az ártatlanság vélelme a büntetőeljárás egyik lényegi alapelve, azonban a büntetőeljáráshoz való hasonlósága miatt fennáll ezen alapelv analóg alkalmazásának indokoltsága és jogi megalapozottsága a fegyelmi eljárásban is.

A Római Egyezmény értelmezése szerint is ki kell terjeszteni az alapelv alkalmazását a büntetőeljáráson kívül más típusú eljárásokra, például a közigazgatási, a fegyelmi, és a szabálysértési ügyekre.

Az ártatlanság védelme nyilvánvalóan nem értelmezhető akként, hogy a bíróságok nem alkalmazhatnának bizonyos - alapjogokat is korlátozó - intézkedéseket az eljárás alá vont személlyel szemben, amelyek nem sértik az Alaptörvény rendelkezéseit; ilyenek például az őrizetbe vétel, az elzárás, az előzetes letartóztatás, vagy *a hivatásból felfüggesztés a fegyelmi eljárásban*. Ezek az intézkedések alapvető, lényeges és jelentős korlátozást (beavatkozást) jelentenek az érintett személyi és vagyoni, illetve alkotmányos jogaiba, ezért **ezen intézkedések meghozatalára kizárólag korlátozott körben, más alapvető jog(ok) védelme miatt szükséges és indokolt esetben, megfelelő (okszerű) indokok alapján, a korlátozás arányosságának biztosítása mellett, a független és pártatlan bíróság által lefolytatott tisztességes eljárás keretében kerülhet sor**. Az Alkotmánybíróság a **8/2004. (III.25.) AB határozatban** kimondta, hogy „...a fegyelmi eljárások során is érvényesülniük kell a tisztességes eljárás követelményeinek...”

A felfüggesztés gyakorlatilag azonnali hatállyal és hosszabb, bizonytalan időre megszünteti az eljárás alá vont személy végrehajtoi munkavégzésének lehetőségét, ezáltal a végrehajtó és családja számára jelentős jövedelem-kiesést jelent (szélsőséges esetben a végrehajtó és családja megélhetését is veszélyeztetheti), továbbá – a felfüggesztés szükségszerű nyilvánosságra hozatala (tartós helyettes rendelés közhírré tétele) miatt - jelentős személyes érdeksérelem-okozással (a társadalomban bűnelkövetői kép alakul ki az érintettől) is jár. Ez tovább erősíti a szükségtelen és indokolatlan felfüggesztések elkerülésének alkotmányos szükségét.

A tárgybeli ügyben az eljárás alá vont személyt a hivatalából felfüggesztő bírói döntések egyike sem felel meg a fenti kritériumoknak, mert

- az eljáró bíróság nem függetlenül, és nem saját mérlegelési jogkörében hozta meg a döntését, hanem a feljelentő kvázi utasítására függesztette fel az eljárás alá vont személyt, emiatt sérült az eljárás tisztességének követelménye is,
- a határozatok egyáltalán nem indokoltak, azok meghozatalát az eljáró bíróságok semmilyen alapjog védelmével nem indokolták, a felfüggesztés szükségességét semmilyen okszerű indokkal nem támasztották alá, a felfüggesztés arányosságát ugyancsak nem indokolták,
- az a hivatkozás, hogy a Vht. 292. § (3) bekezdése előírja a felfüggesztést, ha a kamara és a minisztérium együtt kéri, nem felel meg a felfüggesztést kimondó határozat indokolásával szemben támasztott alkotmányos követelményeknek.

III. A szükségesség és arányosság elvének sérelme

Magyarország Alaptörvénye I. cikkének (3) bekezdése kimondja, hogy az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

Jogi álláspontom szerint a korlátozás fenti kritériumainak sem a Vht. 292. § (3) bekezdése, sem a tárgybeli fegyelmi bírósági döntések nem felelnek meg, ezért alkotmányellenesek. Sem a Vht., sem a fegyelmi bírósági döntések **nem jelölik/határozzák meg** azt a más alapvető jogot, vagy alkotmányos értéket, amelynek érvényesülése/védelme érdekében az eljárás alá vont személy felfüggesztése feltétlenül szükséges és indokolt volt, továbbá a szükségesség foka sem igazolt.

Sem a Vht., sem a fegyelmi bírósági döntések nem vizsgálták azt, hogy a felfüggesztéssel járó hátrányok arányban vannak-e a fegyelmi eljárásban esetlegesen várható fegyelmi büntetéssel (*a fegyelmi büntetés olyan súlyú-e, amely a felfüggesztést indokolja*); ez az eredője a bírói döntési jogkör kiüresítésének. Maga a jogalkotó is kifejezi a Vht-ben azon álláspontját, hogy a felfüggesztésre – nyilvánvalóan annak, fent említett, az érintettre súlyosan hátrányos volta és következményei miatt – kizárólag a bűncselekményi jelleget közelítő, vagy egyébként nagyon súlyos, illetve halmozott fegyelmi vétség-elkövetés esetén kerülhet sor (*lásd Vht. 292. § (1) bekezdésében kifejezett büntetőeljárás során történő letartóztatás, fegyelmi vagy büntetőeljárás során más fontos okból indokoltság*). Emiatt az elérni kívánt céllal arányosság követelménye is sérült a tárgybeli esetben.

A felfüggesztés öncélú, alapos, alkotmányos és okszerű indok nélküli alkalmazása alkotmányellenes, mert az érintett személy alapvető jogai lényeges tartalmának indokolatlan korlátozását eredményezi.

IV. A jogállamiság/jogbiztonság elvének sérelme

Az alkotmánybíróság a 9/1992. (I. 30.) AB határozatban kinyilatkoztatta, hogy a jogbiztonság az állam (jogalkotó) kötelezettségévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. Ebből következőleg a jogbiztonság fogalma az egyes **jogintézmények működésének kiszámíthatóságát** is megköveteli; ennek alapvető feltételei az eljárási garanciák. Ezen garanciák közé tartozik az, hogy a jogalkotó egyértelműen és világosan meghatározza azokat a **feltétlenül szükséges, arányos feltételeket (alkotmányos indokokat)**, amelyek bekövetkeztekor például a fegyelmi bíróság elrendelheti az eljárás alá vont személy felfüggesztését; ennek következtében lesz a felfüggesztés jogintézményének működése kiszámítható (például tudom, hogy ha bűncselekmény elkövetése miatt előzetes letartóztatásba kerülök, a fegyelmi bíróság felfüggeszthet hivatalomból).

A jogbiztonság/jogállamiság lényeges eleme, hogy a törvénynek egyértelműen meg kell határoznia, hogy mikor alkalmazható a felfüggesztés jogintézménye, különös tekintettel annak az érintettre rendkívül súlyos joghátrányt jelentő mivoltára; ez fokozza a jogalkotó felelősségét.

Az olyan normaszöveg, amelyből egyértelműen nem állapíthatóak meg a felfüggesztés törvényi feltételei, pusztán az, hogy a felfüggesztés bármilyen garanciális szabály nélkül, a feljelentő (ellenérdekű felek) önkényes döntésétől függő kötelező hatállyal, bármikor (akár a fegyelmi bíróság ellentétes álláspontjának kinyilatkoztatását követően is) megtörténhet, nem felel meg a jogállamiság/jogbiztonság követelményeinek; a jogintézmény az önkény eszközévé, kiszámíthatatlanná válik.

Az Alkotmánybíróság több határozatában [35/2011. (V. 6.) AB határozat, 9/1992. (I. 30.) AB határozat, illetve 10/1992. (II. 25.) AB határozat] is foglalkozott az ítélt dolog, illetve a jogerő fogalmával, jogintézményével; mindkettőt a jogbiztonság alapvető feltételének tekintve.

Az ítélt dolog a római jogból származó jogintézmény, amely összefüggésben a jogerő jogintézményével azt jelenti, hogy a bíró által ítélettel jogerősen eldöntött igény a továbbiakban, bíró előtt ismételtelen nem tehető vitássá.

A jogerő intézménye, alaki és anyagi jogerőként való pontos meghatározottsága a jogállamiság részeként alkotmányos követelmény. Az Alaptörvénynek megfelelően biztosított jogorvoslati lehetőségek mellett beállott jogerő tiszteletben tartása a jogrend egészének biztonságát (jogbiztonságot) szolgálja. A jogerős határozatok megváltoztathatatlanságához alapvető alkotmányos érdek fűződik.

A jogállamiság/jogbiztonság lényeges eleme, hogy a **törvénynek egyértelműen meg kell határoznia**, mikor támadható meg egy bírósági határozat rendes fellebbviteli jogorvoslattal, illetve, hogy a jogerőssé vált határozat megtámadására milyen feltételek alapján van lehetőség, illetőleg mikor következik be az az állapot, amikor a jogerős határozat már semmiféle jogorvoslattal nem támadható (eljárési garanciák). Ellenkező esetben a jogbiztonság feltételül szabott kiszámíthatóság (jogintézmények működésének/bírói döntések kiszámíthatósága) elve sérül.

A Vht. 292. § (3) bekezdése a hivatkozott eljárási garanciák figyelmen kívül hagyásával, bármilyen korlátozás nélkül **a felfüggesztés iránti indítványt jogerősen elutasító bírósági határozat ellenére (meghozatalát követően) is** lehetővé teszi a felfüggesztés elrendel~~tetés~~ését a fegyelmi bírósággal! Ezzel pedig a jogerő és az ítélt dolog jogintézményei nem érvényesülnek, illetőleg ennek következtében a jogbiztonság elve sérül.

Az Alkotmánybíróság már többször kinyilatkoztatta, hogy a lezárt jogviszonyokba való beavatkozást a törvény csak akkor írhatja alkotmányosan elő, ha azt más, a jogbiztonsággal konkuráló jogállami elv megköveteli; sem a jogalkotó a Vht. 292. § (3) bekezdésében, sem a tárgybeli ügyben eljáró fegyelmi bíróságok a határozataikban nem jelölték meg azt a jogbiztonsággal konkuráló másik jogállami elvet (és annak mikéntjét), amely megköveteli a lezárt jogviszonyokba való beavatkozás Vht. 292. § (3) bekezdésében meghatározott módját. Ezért is alkotmányellenes a tárgybeli jogszabály, illetve a fegyelmi bírósági határozatok.

Ad. Egyéb kiegészítések

Indítványozom az eljárás alá vont személy személyes meghallgatását az Abtv. 57. § (2) bekezdése alapján.

Tájékoztatásul bejelentem a T. Alkotmánybíróságnak, hogy [REDACTED] ügyvéd kollégám az eljárás alá vont személy meghatalmazása alapján, az általam benyújtott alkotmányjogi panaszhoz kapcsolódva ugyancsak benyújtott egy alkotmányjogi panasz kiegészítést a T. Főtitkár úr felhívása alapján. Kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy [REDACTED] kollégám beadványát az általam benyújtott beadványokkal együtt kezelni szíveskedjen.

Budapest, 2013. július 17.

Tisztelettel: [REDACTED]